

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยความคิดเห็นของพระสงฆ์ระดับปกครองที่มีต่อการบริหารงานคณะสงฆ์อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการศึกษาดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัย
2. สมมติฐานการวิจัย
3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สรุปผล
7. อภิปรายผล
8. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานของคณะสงฆ์ในเขตปกครองอำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย ตามความคิดเห็นของพระสงฆ์อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานคณะสงฆ์ในอำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย ตามความคิดเห็นของคณะสงฆ์อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย จำแนกตามพรรษา วุฒิการศึกษา ทางธรรม ตำแหน่งทางการบริหาร และสมณศักดิ์
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานของคณะสงฆ์ในเขตปกครองอำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย

สมมติฐานการวิจัย

1. การบริหารงานของคณะสงฆ์ในเขตปกครองอำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย ตามความคิดเห็นของพระสงฆ์อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย อยู่ในระดับปานกลาง

2. การบริหารงานของคณะสงฆ์ในเขตอำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย ตามความคิดเห็นของคณะสงฆ์ จำแนกตามพรรษา วุฒิการศึกษาทางธรรม ตำแหน่งการบริหาร และสมณศักดิ์มีความแตกต่างกัน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ พระสงฆ์ระดับปกครอง ได้แก่ เจ้าอาวาสวัด ผู้ดำรงตำแหน่งทางการบริหารในระดับเจ้าอาวาส เจ้าคณะตำบล เลขานุการ และเจ้าคณะอำเภอ ในเขตอำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย จำนวนทั้งสิ้น 123 รูป
2. กลุ่มตัวอย่าง คือ พระสงฆ์ระดับปกครอง ระดับเจ้าอาวาส เจ้าคณะตำบล เจ้าคณะอำเภอ และเลขานุการ ในเขตอำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย จำนวนทั้งสิ้น 93 รูป ได้มาโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของยามานะ และการสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีการจับสลาก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามความคิดเห็นของพระสงฆ์ระดับปกครองที่มีต่อการบริหารงานคณะสงฆ์อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย จำนวน 24 ข้อ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของพระสงฆ์ระดับปกครองที่มีต่อการบริหารงานคณะสงฆ์ อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคายจำนวน 20 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิดข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความคิดเห็นของพระสงฆ์ระดับปกครองที่มีต่อการบริหารงานคณะสงฆ์ อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐาน ใช้สถิติในการ

เปรียบเทียบ F -test (One - Way ANOVA) กำหนดนัยสำคัญของการทดสอบที่ ระดับ .05 กรณีพบว่ามีความแตกต่างจะใช้การทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยใช้วิธีของ LSD

สรุปผล

จากการศึกษาวิจัยความคิดเห็นของพระสงฆ์ระดับปกครองที่มีต่อการบริหารงานคณะสงฆ์ อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย พบว่า

1. ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสถานภาพของพระสงฆ์ระดับปกครอง พบว่าตามพรรษา ไม่ถึง 10 พรรษา มีผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 34 รูป คิดเป็นร้อยละ 36.55 10 – 19 พรรษา มีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 35 รูป คิดเป็นร้อยละ 37.63 20 พรรษาขึ้นไปมีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 25รูป คิดเป็นร้อยละ 25.80 ตามวุฒิการศึกษาทางธรรม นักธรรมชั้นตรีมีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 12รูป คิดเป็นร้อยละ 12.90 นักธรรมชั้นโท มีผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 16 รูป คิดเป็นร้อยละ 17.20 นักธรรมชั้นเอก มีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 65 รูป คิดเป็นร้อยละ 69.89 ตามตำแหน่งทางการบริหาร เจ้าอาวาสมีผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 68 รูป คิดเป็นร้อยละ 73.11 เจ้าคณะตำบล/เลขาณูการ มีผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 21 รูป คิดเป็นร้อยละ 22.58 เจ้าคณะอำเภอ/รองเจ้าคณะอำเภอ/เลขาณูการมีผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 4 รูป คิดเป็นร้อยละ 4.30 ตามสมณศักดิ์ ไม่มีสมณศักดิ์ มีผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 67 รูป คิดเป็นร้อยละ 72.04 พระครูชั้นตรี/พระครูชั้นโท มีผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 17 รูป คิดเป็นร้อยละ 18.21 พระครูชั้นเอก/ชั้นพิเศษ มีผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 9 รูป คิดเป็นร้อยละ 9.67

2. ความคิดเห็นของพระสงฆ์ระดับปกครองที่มีต่อการบริหารงานคณะสงฆ์ อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการวางแผน ด้านการนำด้านการควบคุมดูแล และด้านการจัดองค์การ

3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของพระสงฆ์ระดับปกครองที่มีต่อการบริหารงานคณะสงฆ์ อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย จำแนกตามอายุพรรษา วุฒิการศึกษาทางธรรม และตำแหน่งทางการปกครอง พบว่า โดยรวมและรายด้านไม่มีความแตกต่างกัน และจำแนกตามสมณศักดิ์ พบว่า โดยรวมไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการเป็นผู้นำมีความแตกต่างกัน

4. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความคิดเห็นของพระสงฆ์ระดับปกครองที่มีต่อการบริหารงานคณะสงฆ์ อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย จำแนกเป็นรายด้าน ดังนี้

ด้านการวางแผน ควรมีการปลูกฝังเด็กสมัยใหม่ ให้มีจริยธรรม ศีลธรรม รู้จักเคารพกราบไหว้ตั้งแต่ยังเด็กๆ และควรให้ทุกคนมีส่วนร่วมและช่วยกันจัดหาซื้อวัสดุอุปกรณ์มาสร้างถาวรวัตถุถาวรสถานเป็นสื่อกลางให้ลูกหลานได้เห็นความสามัคคีกันในชุมชน

ด้านการจัดองค์การ คณะสงฆ์ควรส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรสงฆ์ให้มีประสิทธิภาพมากกว่านี้เพื่อจะได้พัฒนาองค์กรวัดของตนเองให้สมบูรณ์ และทางวัดยังขาดงบประมาณสนับสนุนจากทางภาครัฐรัฐควรจัดหางบมาสนับสนุนให้เป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน

ด้านการเป็นผู้นำ ขอให้ทำจริงๆ ในสิ่งที่พูดหรือสิ่งที่คิดว่าจะทำ และควรมีการประชาสัมพันธ์และควรส่งพระเถระออกไปอบรมญาติโยมอย่างต่อเนื่อง

ด้านการควบคุมดูแล ควรมีการออกสำรวจตรวจวัดที่อยู่ห่างไกลเพื่อให้ได้รับข้อมูลข่าวสารทางคณะอย่างทั่วถึงกัน และควรให้จัดส่งพระเถระออกไปอบรมญาติโยมเดือนละครั้ง เพื่อรับรู้เรื่องราวที่เกิดขึ้นในวัด

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยความคิดเห็นของพระสงฆ์ระดับปกครองที่มีต่อการบริหารงานคณะสงฆ์ อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย มีประเด็นที่น่าสนใจควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 การบริหารงานของคณะสงฆ์ในเขตปกครองอำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย ตามความคิดเห็นของพระสงฆ์อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย อยู่ในระดับปานกลาง

ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของพระสงฆ์ระดับปกครองที่มีต่อการบริหารงานคณะสงฆ์ อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการบริหารงานคณะสงฆ์อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคายอยู่อย่างทรงตัวคือไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลงมากนัก ยังยึดถือการทำงานแบบเก่าเป็นลำดับขั้นอาวุโส ใครมีพรรษาแก่กว่าก็จะได้รับการพิจารณาให้ดำรงตำแหน่งก่อน

ผลการวิจัยสอดคล้องกับ พระมหาสุพจน์ สมานคำ (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการดำเนินงานตามภารกิจของวัดในเขตปกครองคณะสงฆ์อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย ผลการวิจัยพบว่า ระดับการดำเนินงานตามภารกิจของวัดในเขตปกครองคณะสงฆ์อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย โดยรวมพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับ พระอชิการผจญ

อาจาโร (ทนัจ) (2553 : บทค้อย) ได้ศึกษามบทบาทของพระสงฆ์ในการบริหารวัด โดยใช้
 หลักธรรมภิบาล : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอบ้าน โส้ง จังหวัดลำพูน ผลการวิจัยพบว่า เจ้าคณะ
 อำเภอ รองเจ้าคณะอำเภอ เจ้าคณะตำบล เจ้าอาวาส รองเจ้าอาวาส และ พระลูกวัด มีสภาพ
 ปัญหาในการบริหารจัดการวัดโดยใช้หลักธรรมภิบาล ในระดับน้อย – ปานกลาง เป็นส่วนใหญ่

ไม่สอดคล้องกับ พระครูสังฆรักษ์สมศาสตร์ โฆสิตธมฺโม (2552 : บทค้อย)

ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ระดับเจ้าคณะอำเภอ รองเจ้าคณะอำเภอ เลขานุการเจ้า
 คณะอำเภอ และเลขานุการรองเจ้าคณะอำเภอในการบริหารงานคณะสงฆ์จังหวัดเชียงราย
 ผลการศึกษาพบว่าการมีส่วนร่วมในการบริหารงานจังหวัดเชียงรายโดยภาพรวมมีระดับการมี
 ส่วนร่วมในระดับการบริหารงานอยู่ในระดับมาก ไม่สอดคล้องกับ พระวิรุฒ นรรัตน์ (2552 :
 บทค้อย) ได้ศึกษาเรื่องบทบาทพระสังฆาธิการต่อการบริหารงานคณะสงฆ์กรณีศึกษาพระ
 สังฆาธิการระดับเจ้าอาวาสในการปกครองคณะสงฆ์อำเภอพานจังหวัดเชียงราย ผลการศึกษา
 พบว่า บทบาทพระสังฆาธิการต่อการบริหารงานคณะสงฆ์กับภารกิจทั้ง 6 ด้าน โดยภาพรวม
 แล้วอยู่ในระดับมาก ไม่สอดคล้องกับ พระมหาเรือง วิเวกรมย์ (2552 : บทค้อย) ได้ศึกษา
 ความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อการบริหารงาน ตามหลักธรรมภิบาลของเจ้าอาวาส ในเขต
 อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อการ
 บริหารงาน ตามหลักธรรมภิบาลของเจ้าอาวาส ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมและ
 รายด้านอยู่ในระดับมาก และไม่สอดคล้องกับ ชัยมงคล ศรีทองแดง (2552 : บทค้อย) ได้ศึกษา
 ปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชน เขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด
 ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับน้อย

สมมติฐานข้อที่ 2 การบริหารงานของคณะสงฆ์ในเขตอำเภอท่าบ่อ จังหวัด

หนองคาย ตามความคิดเห็นของคณะสงฆ์ จำแนกตามพรรษา วุฒิการศึกษาทางธรรม ตำแหน่ง
 การบริหาร และสมณศักดิ์มีความแตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานของคณะสงฆ์ในเขตอำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย
 ตามความคิดเห็นของคณะสงฆ์ จำแนกตามพรรษา วุฒิการศึกษาทางธรรม ตำแหน่งการบริหาร
 และสมณศักดิ์ ไม่มีความแตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า
 คณะสงฆ์อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย ได้ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของตนเองตามพระธรรม
 วินัยด้วยตัวของตนเองอยู่แล้ว กล่าวคือ คณะสงฆ์ได้ยึดพระธรรมวินัยเป็นหลักในการ
 ดำเนินงานหรือการบริหารงาน อนึ่งพระราชบัญญัติการปกครองคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 แก้ไข
 เพิ่มเติม พ.ศ. 2535 ได้กำหนดตราขกิจของพระสงฆ์ไว้อย่างชัดเจน และพระสงฆ์ได้ยึดเป็นหลัก

ในการบริหารงาน ประกอบกับนโยบายของพระสงฆ์จังหวัดหนองคายกำหนดให้มีการประชุม คณะสงฆ์ระดับผู้ปกครองเป็นประจำทุกเดือน ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสได้พบปะพูดคุย และเรียนรู้ การบริหารจัดการ จึงทำให้ความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยสอดคล้องกับ พระวิรุต นรรัตน์ (2552 : บทคัดย่อ) ผลการเปรียบเทียบ บทบาทพระสังฆาธิการต่อการบริหารงานคณะสงฆ์ พบว่า วุฒิกการศึกษาทางพระพุทธศาสนา ที่แตกต่างกันมีบทบาทต่อการบริการงานคณะสงฆ์ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับ พระณัฐพล จิตฺตมฺโม (ปราบพินาศ) (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารงานวัด โดยการประยุกต์ใช้ พรหมวิหาร 4 ตามความคิดเห็นของพระสงฆ์ในเขตชนบุรี กรุงเทพมหานคร พบว่า วุฒิกศึษา นักรวมต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวัดตามหลักพรหมวิหาร 4 ของพระสงฆ์ ในวัดเขตชนบุรีไม่แตกต่างกัน

ไม่สอดคล้องกับ พระครูสังฆรักษ์สมศาสตร์ โฉมิตฺตมฺโม (2552 : บทคัดย่อ) พบว่า อายุพรรษา และตำแหน่งทางการปกครอง ที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการมีส่วนร่วมในการ บริหารงานคณะสงฆ์จังหวัดเชียงรายแตกต่างกัน สอดคล้องกับ พระมหาเรือง วิเวกรมย์ (2552 : บทคัดย่อ) จำแนกตามอายุพรรษา พบว่า ทุกด้านโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 ไม่สอดคล้องกับ ชัยมงคล ศรีทองแดง (2552 : บทคัดย่อ) พบว่า ระดับการศึกษาทาง ธรรม มีผลต่อบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนด้านการศึกษาสงเคราะห์ ด้านสาธารณะ สงเคราะห์ ด้านการเผยแพร่ศาสนาธรรม และด้านการพัฒนาจิตใจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 และ ไม่สอดคล้องกับ พระณัฐพล จิตฺตมฺโม (ปราบพินาศ) (2552 : บทคัดย่อ) พบว่า การบริหารงานวัด โดยการประยุกต์ใช้พรหมวิหาร 4 ตามความคิดเห็นของพระสงฆ์ในเขต ชนบุรี กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามพรรษาและวุฒิกศึษาบาลี มีความคิดเห็นแตกต่าง กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

- 1.1 ควรมีการวางแผนจัดหาวัสดุอุปกรณ์ในการพัฒนาวัด/ชุมชน
- 1.2 ควรมีการจัดอบรมให้องค์ความรู้ จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ สื่อและเทคโนโลยี ที่เหมาะสม แก่บุคลากรภายในวัด/ชุมชน
- 1.3 ควรจัดกิจกรรมสรุปผลการบริหารจัดการของกลุ่มต่างๆ ภายในวัด โดยให้ ทุกชุมชนมีส่วนร่วม

1.4 ควรมีการเผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้องและสาธารณชนรับทราบ

1.5 ควรจัดให้มีการประชุมสัญจรไปตามตำบลหรือวัดต่างๆ ที่มีความพร้อมในการจัดการประชุมมีการถวายภัตตาหารเพลและประชุมตอนบ่าย เป็นต้น

1.6 ควรจัดกิจกรรมศึกษาดูงานในอำเภอต่างๆ ของจังหวัดหนองคาย หรือหน่วยงานอื่นๆ เพื่อให้การบริหารงานคณะสงฆ์อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติงานอย่างสูงสุดต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยคราวต่อไป

2.1. ควรทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของพระสงฆ์กับการเมืองไทย

2.2 ควรทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารประเทศของพระสงฆ์กับสังคมไทยในปัจจุบัน

2.3 ควรทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรและคุณลักษณะของบุคลากรที่จะเข้ามาทำงานในสายงานการปกครองของพระสงฆ์ทั่วประเทศ

2.4 ควรทำการศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการบริหารของเจ้าคณะพระสังฆาธิการในปัจจุบัน